

Актуальні питання правового регулювання контрольованої поставки на території СНД

Контрольована поставка – це вид діяльності правоохоронних органів, який відповідно до законодавства України визначається як оперативно-розшуковий захід та негласна слідча (розшукова) дія (форма контролю за вчиненням злочину). Зокрема, згідно з Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» [1] дана негласна дія визначається як *оперативно-розшуковий захід*, який віднесений до прав оперативних підрозділів з метою виявлення фактів протиправних дій шляхом контролю за товарами, предметами, речовинами та їх переміщенням; статтею 271 Кримінального процесуального кодексу України [2] та міжвідомчої Інструкції [3] – як *негласна слідча (розшукова) дія*, що полягає в організації і здійсненні слідчим та оперативним підрозділом контролю за переміщенням (перевезенням, пересиланням, передачею, ввезенням, вивезенням з України чи транзитним переміщенням її територією) товарів, предметів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, з метою виявлення ознак злочину та фіксації фактичних даних про протиправні діяння осіб, відповідальність за які передбачена Кримінальним Кодексом України; статті 256 Митного кодексу України [4] – як *метод*, що проводиться органами доходів і зборів з метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, разом з іншими державними органами, що мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність.

Наведене дає можливість визначити, що контрольована поставка в українському законодавстві, в залежності від підрозділу який її проводить, має певні відмінності в самій сутності її здійснення, а також немає єдиного визначення.

Тому враховуючи означене, на нашу думку, доцільно здійснити аналіз нормативно-правових актів країн Співдружності Незалежних Держав з метою визначення певної моделі терміну контрольована поставка.

В першу чергу доцільно визначити, законом Російської Федерації «Про оперативно-розшукову діяльність» [5], контрольована поставка як і перевірна закупка є оперативно-розшуковим заходом, за допомогою якого здійснюється контроль предметів, речовин і продукції, вільна реалізація яких заборонена або обіг яких обмежений, та проводяться на підставі постанови, затвердженого керівником органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність.

З аналізу законодавства Білоруської Республіки, зрозуміло, що під контрольованою поставкою в дані державі розуміється контрольоване органом, що здійснює ОРД, переміщення товарів, цінностей, валюти, а також предметів, речовин і продукції, вільна реалізація яких заборонена або обіг яких обмежений, а також предметів, здобутих злочинним шляхом або зберегли на собі сліди злочину, або знарядь і засобів вчинення злочину з метою попередження, виявлення, припинення, розкриття злочинів та вирішення інших завдань ОРД [6].

Слушно відмітити, що контрольована поставка Законом Азербайджанської Республіки «Про оперативно-розшукову діяльність» [7] не визначена, але у законодавстві Азербайджанської Республіки досліджувана негласна дія визначена в Митному Кодексі як оперативно-розшуковий захід, при якому відповідно до угод, прийнятих з митними та іншими уповноваженими органами іноземних держав, або відповідно до міжнародних договорів здійснюється ввезення на митну територію, вивезення з митної території або транзит через ту територію під контролем суб'єктів оперативно-розшукової діяльності окремих товарів, включених до незаконного обігу [8].

Законами Киргизької Республіки [9] контрольована поставка (перевірна поставка) визначаються відповідно - створення

контрольованого переміщення товарів чи предметів, вільна реалізація яких заборонена або обіг яких обмежений, а одно предметів, здобутих злочинним шляхом або зберегли на собі сліди злочину, або знарядь або засобів вчинення злочину з метою ефективного виявлення, припинення і розслідування злочинів. Закон Республіки Казахстан «Про оперативно-розшукову діяльність» [10] контрольовану поставку закріплює як спосіб отримання інформації про ознаки злочинної діяльності шляхом встановлення контролю за постачанням, купівлею, продажем, переміщенням предметів, речовин і продукції, вільна реалізація яких заборонена або обіг яких обмежений, а також є об'єктами або знаряддями злочинних посягань.

Узбекистанським законодавством контрольована поставка визначена як оперативно-розшуковий захід, при якому допускається переміщення предметів через митний кордон Республіки Узбекистан (ввезення, вивезення, транзит), здійснюється з дотриманням вимог митного законодавства та на основі міжнародних договорів Республіки Узбекистан, яка проводяться на підставі постанови, затвердженого керівником органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність з обов'язковим погодженням з прокурором [11]. А Вірменське законодавство закріпили контрольовану поставку і закупівлю як контроль за обігом товарів і послуг, у тому числі з метою виявлення учасників злочину за допомогою придбання товарів і послуг або продажу таких [12].

Отже, з проведеного аналізу оперативно-розшукового законодавства країн СНД, щодо закріплення терміну «контрольована поставка», можна констатувати про їх схожість, втім, потрібно відмітити й позитивні моменти, які потребують відповідного опрацювання та закріплення в законодавстві України, наприклад: більш широкий перелік об'єктів, які підлягають контролю; необхідність взаємодії з уповноваженими органами іноземних держав під час її проведення; закріплення суб'єктів, які уповноважені проводити даний захід.

Список використаних джерел:

1. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ // Голос України. — 1992. — № 56.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — № 90—91. — 19 травня.
3. Про затвердження Інструкції «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні» : Наказ ГП України, МВС України, СБ України, Адміністрація Держприкордонслужби України, Мінфін України Мініст України № 114/1042/516/1199/936/1687/5/ від 16 лист. 2012 року.
4. Митний кодекс України : Закон України від 13 бер. 2012 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2012. — № 44-45. — № 46-47. — № 48. — Ст. 552.
5. Об оперативно-розыскной деятельности : Федеральный закон от 12 августа 1995 г. N 144-ФЗ // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: <http://base.garant.ru/10104229/2/>
6. Об оперативно-розыскной деятельности : Закон Республики Беларусь от 9 июля 1999 г. № 289-3 // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: <http://pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=h19900289&p2={NRPA}>.
7. Об оперативно-розыскной деятельности : Закон Азербайджанской Республики // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: <http://www.mia.gov.az/index.php?ru/content/29352/>.
8. Таможенный кодекс Азербайджанской Республики : Закон Азербайджанской Республики от 10 июня 1997 г. // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: <http://www.zewo.ru/codes/>.
9. Об оперативно-розыскной деятельности : Закон Кыргызской Республики от 16 октября 1998 года №131 // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: http://base.spininform.ru/show_doc.fwx?rgn=350.
10. Об оперативно-розыскной деятельности : Закон Республики Казахстан от 15 сентября 1994 года № 154-ХІІІ // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1003158.
11. Об оперативно-розыскной деятельности : Закон Республики Узбекистан от 25 декабря 2012 г. № ЗРУ-344 // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: http://lex.uz/pages/getpage.aspx?lact_id=2106527.
12. Об оперативно-розыскной деятельности : Закон Республики Армения от 22 октября 2007 г. № ЗР-223 // [Елект. ресурс]. — Режим доступа до закона: <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=3093&lang=rus>.